

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»

Кафедра міжнародних відносин та журналістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальних робіт

Н.М. Літвін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова в ЗМК

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень

спеціальність 061 Журналістика

освітня програма Журналістика

Навчальний підрозділ Кафедра міжнародних відносин та журналістики

Мова навчання українська

РОЗРОБНИКИ

Н.М. Момот, кандидат філологічних наук, доцент

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО КАФЕДРОЮ

Протокол № 1

Завідувач кафедри

від «27» серпня 2020 р.

Д.І. Ткач

© Університет «КРОК», 2020 рік

© Момот Н.М., 2020 рік

Київ – 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Призначення дисципліни	Обсяг дисципліни	Характеристика дисципліни	
Перший (бакалаврський) рівень	Кредити ECTS / Години 6 / 180 під час теор. навч. (у сер. на тиждень) - 4 год., у період сесії – 2 год.	Обов'язкова дисципліна	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Галузь знань 06 Журналістика	Кількість розділів - 2	Курс / Семестр	
		3 курс / 6 семестр	3 курс / 6 семестр
Спеціальність 061 Журналістика	Кількість тем - 12	Лекції, години	
		28 год.	14 год.
Освітня програма: <i>Журналістика</i>	Форма підсумкового контролю – екзамен	Практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття, консультації, год.	
		пр. – 28 год.	пр. – 14 год.
		Самостійна робота, години, питома вага	
		90 год., 50%	118 год., 65,6%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою є формування різнобічного мовленнєвого розвитку майбутніх фахівців-журналістів, усвідомлення місії комунікативної, репрезентативної та культурологічної функцій української мови в ЗМІ.

Завдання:

- розкрити значення української мови як державної у засобах масової комунікації;
- ознайомити з науковою системою графіки, орфографії, фонетики, орфоепії, лексичним і фразеологічним багатством української літературної мови;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- навчати здобувачів професійної мови журналістів, розвивати їх комунікативні здібності;
- сформувати навички вмілого добору мовних засобів згідно зі специфікою журналістської діяльності.

Компетентності студентів після завершення курсу:

вміти:

- продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість, уміння управляти часом;
- усно та письмово здійснювати комунікацію державною мовою;
- абстрактно мислити, аналізувати, здійснювати синтез, пошук, оброблення та оцінювання інформації, процесів та явищ з різних джерел з метою виявлення проблем, формулювання висновків;
- визначати явища синонімії та омонімії, вміти їх попередити або ж усунути.

знати: - функції української мови як державної;

- суть понять «сучасна українська літературна мова», «національна мова», «мова засобів масової комунікації»;
- закономірності формування й розвитку норм сучасної української літературної мови, їх відображення у засобах масової комунікації;
- зміни до правопису;
- лексичні, фонетичні, морфологічні та синтаксичні норми сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні журналістів;
- лексичний та фразеологічний склад української мови.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Функціонування української мови в ЗМК.

Тема 1. Українська мова у суспільному житті та масмедійному просторі

1. Предмет, мета і завдання курсу, його зв'язок з іншими дисциплінами.
2. Завдання курсу для високопрофесійної підготовки журналістів, майстерного володіння словом, підвищення рівня загальномовної культури майбутніх фахівців.

3. Природа, функції мови в ЗМК.

4. Престиж державної мови.

5. Сучасна мовна політика в Україні.

Тема 2. Сучасна українська літературна мова, її формування та функціонування. Поняття національної і державної мови

1. Походження і функціонування української національної мови.

2. Місце української мови у сучасному світі.
3. Національна і державна мова.
4. Сучасні ЗМІ: стан, проблеми, перспективи, тенденції.

Тема 3. Культура української мови. Проблеми культури мовлення у ЗМК

1. Основні комунікативні ознаки культури мовлення.
2. Типи мовлення.
3. Мовний етикет.
4. Основні проблеми культури мови у ЗМІ.
5. Мистецтво мовлення у масовій комунікації.
6. Сучасні енциклопедичні довідники, професійні словники, їх значення в удосконаленні мови журналістів.

Тема 4. Фонетика. Фонологія. Звуковий склад української мови

1. Фонетика. Звук як психофізичне явище.
2. Артикуляційний апарат.
3. Класифікація звуків. Асиміляція, дисиміляція, чергування.
4. Темп, наголос, інтонація.

Тема 5. Орфоепічні норми української літературної мови

1. Поняття орфоепічних норм та випадки їх порушень.
2. Наголос, його особливості в українській мові.
3. Логічний наголос, синтагматичне членування речень.
4. Культура усного мовлення.
5. Порушення орфоепічних норм на радіо та телебаченні.
6. Орфоепічні словники.

Тема 6. Графіка та орфографія української мови

1. Писемне мовлення. Алфавіт.
2. Транслітерація кирилиці латиницею.
3. Новий український правопис. Аналіз змін.

Розділ 2. Лексика і фразеологія у мові масмедіа.

Тема 7. Лексика і лексикографія української мови у системі мовних знань

журналіста

1. Лексика як мовознавча наука. Слово як одиниця мови.
2. Лексичне і граматичне значення слова.
3. Полісемія та моносемія. Загальнонавчана та професійна лексика.
4. Пряме і переносне значення слова. Специфіка їх використання в ЗМІ.
5. Омоніми, пароніми, синоніми, антоніми. Їх застосування.
6. Лексикографія, її розвиток.

Тема 8. Лексика української мови за походженням

1. Групи лексики за походженням.
2. Власне українська і запозичена лексика.
3. Старослов'янізми, їх застосування в українській мові.
4. Іншомовна лексика у ЗМІ. Кальки.
5. Лексичні інновації у мові ЗМІ.

Тема 9. Лексика української мови зі стилістичного погляду

1. Публіцистичний стиль як основа мовлення ЗМІ.
2. Професіоналізми та термінологія у ЗМІ.
3. Діалекти, арготизми у мові ЗМІ.
4. Стилiстично нейтральна, просторiчна, емоцiйно-експресивна лексика.
5. Мова реклами.

Тема 10. Українська фразеологія, її джерела, структура й семантика

1. Фразеологія як мовознавчий розділ.
2. Фразеологізми, їх ознаки. Номінативні функції фразеологізмів.
3. Джерела і склад української фразеології.
4. Роль фразеологізмів у мові масмедіа.
5. Збагачення засобів вираження журналістського тексту

фразеологізмами.

6. Особливості перекладу фразеологізмів у журналістських текстах.

Тема 11. Розвиток словникового складу сучасної української літературної

мови

1. Неологізація лексики в українських ЗМІ як ознака інноваційного розвитку.

2. Нові аббревіатури в українській пресі.
3. Іншомовні слова та українські відповідники.
4. Експресивне словотворення в газетних текстах.
5. Мовотворча діяльність журналістів, їх роль у збагаченні української мови.
6. Вплив суспільно-політичних, економічних, культурологічних факторів на розвиток лексики української мови.

Тема 12. Досягнення української лексикографії і її роль у становленні словника соціальних комунікацій

1. Історія укладання словників української мови.
2. Лексикографія у творчій праці журналіста.
3. Типи словників, принципи їх побудови.
4. Довідники з культури фахової мови.
5. Значення енциклопедій, словників та довідників у редакційній практиці.
6. Робота зі словником професійного журналіста.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Сума	у тому числі					Сума	у тому числі				
		лек	п/с	лаб	інд	срс		лек	п/с	лаб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Функціонування української мови в ЗМК.												
Тема 1. Українська мова у суспільному житті та масмедійному просторі	12	2	2	-	2	6	14	2	-	-	2	10
Тема 2. Сучасна українська літературна мова, її формування та функціонування. Поняття національної і державної мови	12	2	2	-	-	8	14	2	2	-	-	10
Тема 3. Культура української мови	14	2	4	-	-	8	12	2	-	-	-	10

Проблеми культури мовлення у ЗМК												
Тема 4. Фонетика. Фонологія. Звуковий склад української мови	12	2	2			8	12	2				10
Тема 5. Орфоепічні норми української літературної мови	12	2	2			8	12		2			10
Тема 6. Графіка та орфографія української мови	12	2	4			6	12		2			10
Усього годин:	74	12	16	-	2	44	76	8	6	-	2	60
Розділ 2. Лексика і фразеологія у мові масмедіа.												
Тема 7. Лексика і лексикографія української мови у системі мовних знань журналіста	14	4	2	-	2	6	14	2	2	-	2	8
Тема 8. Лексика української мови за походженням	12	2	2	-	-	8	12	-	2	-	-	10
Тема 9. Лексика української мови зі стилістичного погляду	14	4	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 10. Українська фразеологія, її джерела, структура й семантика	12	2	2	-	-	8	12	-	2	-	-	10
Тема 11. Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови	12	2	2	-	-	8	12	-	2	-	-	10
Тема 12. Досягнення української лексикографії і її роль у становленні словника соціальних комунікацій	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Усього годин:	76	16	12	-	2	46	74	6	8	-	2	58
Усього годин:	150	28	28	-	4	90	150	14	14	-	4	118
Екзамен (якщо є)	30	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-
Разом годин:	180	-	-	-	-	-	180	-	-	-	-	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Українська мова у суспільному житті та масмедійному просторі	2
2	Сучасна українська літературна мова, її формування та функціонування. Поняття національної і державної мови	2
3	Культура української мови	2
4	Фонетика. Фонологія. Звуковий склад української мови	2
5	Орфоепічні норми української літературної мови	2
6	Графіка та орфографія української мови	2
7	Лексика і лексикографія української мови у системі мовних знань журналіста	4
8	Лексика української мови за походженням	2
9	Лексика української мови зі стилістичного погляду	4
10	Українська фразеологія, її джерела, структура й семантика	2
11	Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови	2
12	Досягнення української лексикографії і її роль у становленні словника соціальних комунікацій	2
	Всього:	28

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Українська мова у суспільному житті та масмедійному просторі	6
2	Сучасна українська літературна мова, її формування та функціонування. Поняття національної і державної мови	8
3	Культура української мови	8
4	Фонетика. Фонологія. Звуковий склад української мови	8
5	Орфоепічні норми української літературної мови	8
6	Графіка та орфографія української мови	6
7	Лексика і лексикографія української мови у системі мовних знань журналіста	6
8	Лексика української мови за походженням	8
9	Лексика української мови зі стилістичного погляду	8
10	Українська фразеологія, її джерела, структура й семантика	8
11	Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови	8

12	Досягнення української лексикографії і її роль у становленні словника соціальних комунікацій	8
	Всього:	90

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються лекції та практичні заняття. На лекціях опрацьовується теоретичний матеріал. На практичних заняттях за допомогою граматичного матеріалу та текстів публіцистичного стилю, текстів ЗМІ закріплюються практичні вміння та навички. Використовуються презентації, граматичний матеріал підручників, посібників і практикумів, тексти навчально-наукових підручників.

Під час викладання дисципліни у формі лекції використовуються такі методи:

- пояснювально-ілюстративний метод (або інформаційно-рецептивний), який надає знання на лекції з навчальної або методичної літератури, або з використанням мультіплексарного комплексу;
- наочний метод забезпечує спостереження за предметом вивчення та наочні приклади (ілюстрування, демонстрація інформаційних матеріалів/текстів);
- практичний метод, надає можливість одержувати знання й уміння, виконуючи практичні дії (вправа);
- проблемний метод, що передбачає створення проблемної ситуації та активну самостійну діяльність здобувачів у її розв'язанні;
- модельний метод полягає у моделюванні виробничих ситуацій (ділові ігри, семінар-пресконференція).

Під час проведення семінарських занять використовуються такі методи та технології викладання, як бліцопитування студентів за питаннями семінару, оприлюднення студентами рефератів за темою семінару, виступи студентів з доповідями за результатами виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань, виступи студентів з доповідями за результатами виконання додаткових завдань, дискусії за ключовими питаннями. Самостійна робота передбачає

написання есе, підготовку рефератів, укладання тематичних словників, виконання граматичних завдань, а також самостійну роботу з різними видами словників.

8. Методи контролю

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Вони включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється протягом семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретного завдання, рівень засвоєння ним теоретичних знань, ступінь розуміння сутності проблем навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни.

Під час вивчення курсу “Українська мова в ЗМК” використовуються такі форми поточного контролю:

- опитування;
- оцінка активності у робочих семінарських заняттях, рівень підготовленості до них;
- виконання завдань для самостійної роботи;
- виконання модульної контрольної роботи;
- написання реферату;
- складання текстів для ЗМК.

Формою підсумкового контролю визначено екзамен.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за шкалою Університету (0-100, з урахуванням необов’язкових завдань – 120 балів), національною шкалою та шкалою ECTS на підставі нормативних документів Університету.

9.1. Схема нарахування балів з дисципліни

Види та зміст обов’язкових завдань	Максимальна оцінка	Примітки
------------------------------------	--------------------	----------

Розділ 1 Поточний контроль: Виконання практичних завдань на заняттях та завдань для самостійної роботи. Контрольна робота	10 20	У 6 семестрі
Розділ 2. Поточний контроль: Виконання практичних завдань на заняттях та завдань для самостійної роботи. Написання тексту для ЗМК Підсумковий контроль: екзамен	20 20 30	У6 семестрі
Разом	100	

Максимальний бал за виконання необов'язкових завдань – 20.

9.2. Умови нарахування балів

Оцінювання результатів навчання спрямоване на визначення рівня володіння здобувачами мовною поведінкою і базується на навчальних цілях та змісті програми курсу. Бали, отримані здобувачами за всі завершені модулі курсу, беруться до уваги під час підсумкового оцінювання за даний курс.

Відмінно ставиться, якщо здобувач:

- вільно володіє категоріально-понятійним апаратом української мови ЗМК;
- усі передбачені навчальною програмою завдання виконані, якість їх виконання близька до максимальної;
- володіє навичками укладання текстів ЗМК;
- уміє логічно та аргументовано викладати власні думки в усній та письмовій формах;
- бездоганно відповів на питання модульного контролю;

- знайомий з усією обов'язковою літературою, виявляє свідомий інтерес до додаткової літератури, користується Інтернет-ресурсами.

Добре ставиться, якщо здобувач:

- загалом володіє категоріально-понятійним апаратом української мови у ЗМК, уміє його застосовувати під час практичних занять, проте припускається неточностей;
- усі передбачені навчальною програмою завдання виконані, якість виконання більшості з них близька до максимальної;
- належним чином володіє навичками укладання текстів ЗМК, проте припускається неточностей у стилістиці;
- загалом володіє усним та письмовим мовленням, проте у модульному контролі припускається незначних помилок.

Задовільно ставиться, якщо здобувач:

- посередньо володіє категоріально-понятійним апаратом української мови у ЗМК;
- відчуває деякі труднощі під час демонстрації практичних умінь та навичок;
- недостатньо володіє навичками укладання текстів ЗМК;
- має проблеми з усним та письмовим мовленням.

Незадовільно ставиться, якщо здобувач:

- неглибоко та несистемно засвоїв категоріально-понятійний апарат української мови в ЗМК, відтворює його репродуктивно, з недостатнім осмисленням;
- відчуває труднощі під час демонстрації практичних умінь та навичок;
- погано розуміє особливості укладання текстів ЗМК;
- має проблеми з усним та письмовим мовленням.

9.3. Критерії підсумкового оцінювання

Проміжок за шкалою Університету	Оцінка за національною шкалою
90-100	Відмінно
70–89	Добре

50–69	Задовільно
1–49	Незадовільно

10. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Презентації.
3. Завдання для підсумкового контролю знань.
4. Інші навчально-методичні матеріали.

11. Рекомендована література

Базова

1. Білозерська Л.П. Термінологія та переклад. – Вінниця: Нова книга, 2010. – 232 с.
2. Бодик О.П. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія: навчальний посібник / О. П. Бодик, Т. М. Рудакова. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 416 с.
3. Бондарчук Л.М. Українська мова в інформаційних системах: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни/ Л. М. Бондарчук. - К.: КНЕУ, 2006. - 140 с.
4. Від звуку до тексту. Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник/ За ред. А. А. Силки. - Вид. 2-ге, випр. і допов.. - Суми: Університетська книга, 2016. - 348 с.
5. Голосовська Г.Г. Українська мова для всіх: навчальний посібник/ Г. Г. Голосовська. - К.: Академвидав, 2013. - 216 с.
6. Дроботенко В.Ю. Українська мова в ЗМІ: практикум / В. Дроботенко. – Донецьк: ФОП Дмитренко, 2011. – Ч.1. – 256 с.
7. Зубков М.Г. Сучасна українська ділова мова. – Х.: ФОП, 2009
8. Етимологія української мови: Навчальний посібник/ За заг. ред. О.І. Потапенка. - К.: Міленіум, 2002. - 204 с.
9. Єгорова Т.Д. Практичний курс української мови: навчальний посібник/ Т. Д. Єгорова. - 2-ге вид.. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 160 с.

- 10.Кисіль Г.Г. Культура сучасної української літературної мови: Навчальний посібник/ Г.Г. Кисіль, М.В. Кучинський. - К.: Міленіум, 2005. - 270 с.
- 11.Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту. – К.: Знання, 2008. – 425 с.
- 12.Кочан І.М. Українська наукова лексика: міжнародні компоненти в термінології: навчальний посібник/ І. М. Кочан ; наук. ред. А. П. Загнітко. - К.: Знання, 2013. - 294 с.
- 13.Кравець Л.І., Мацько Л.І. Культура української фахової мови. – К., 2007. – 360 с.
- 14.Лінгвістичний аналіз: Практикум. Навчальний посібник/ За ред. Г.Р. Передрій. - К.: ВЦ "Академія", 2005. - 256 с.
- 15.Лісовий М.І. Культура професійного мовлення: навчальний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2010.- 176 с.
- 16.Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: навч. посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.
- 17.Микитюк О. Культура мовлення: особливості, завдання, цікавинки / О. Микитюк. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. – 236 с.
- 18.Мова наша - українська: навчально-методичний посібник для вчителя/ Л. І. Мацько [та інші.] ;за ред. Л. І. Мацько. - К.: Богданова А.М., 2011. - 512 с.
- 19.Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навчальний посібник/ Г.С. Онуфрієнко. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 312 с.
- 20.Плющ М.Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. – К.: Слово, 2010. – 328 с.
- 21.Попович А.С. Українська мова в засобах масової комунікації: монографія / А. Попович. – Київ: КНТ, 2018. – 299 с.
- 22.Семеног Я.М. Культура наукової української мови: навчальний посібник. – К.: Академія, 2010. – 216 с.
- 23.Семенюк О.А. Основи теорії мовної комунікації. – К.: Академія, 2010. – 240 с.
- 24.Словник української мови: У 20-ти т. / ред. В.М.Русанівський. – К.: Наукова думка, 2010.

25. Супрун Л.В. Українська мова в засобах масової комунікації: синтаксис, пунктуація. Навч. посібник для студентів спеціальності «Журналістика» / Л. Супрун. – 2-ге вид. перероб. і доп. – Вінниця, 2008. – 165 с.
26. Сучасна українська літературна мова: збірник вправ/ Л. Г. Погиба [та ін.]. - К.: Кондор-Видавництво, 2018. - 244 с.
27. Сучасна українська літературна мова: лексикологія, фонетика / А.К.Мойсієнко, О.В.Бас-Кононенко, В.В.Бондаренко. – К.: Знання, 2010. – 270 с.
28. Сучасна українська літературна мова: морфологія, синтаксис / А.К.Мойсієнко, І.М.Арбіжанова, В.В.Коломийцева. – К.: Знання, 2010. – 374 с.
29. Телешкіна О.О. Українська мова. Довідник. – Х.: Ранок, 2010.- 400 с.
30. Українсько-російський словник наукової термінології/ За ред. Л.О. Симоненко. - К.: Перун, 2004. - 416 с.
31. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Українська мова на щодень, на щомить (для державних службовців). Навч. посібник. – К.: Атіка, 2004. – 392 с.
32. Шеремета Н.П. Українська мова в засобах масової комунікації: навч.-метод. посібн. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. – 188 с.

Допоміжна

33. Бідзіля Ю.М. Словник журналіста: терміни, мас-медія, постаті / Ю. Бідзіля. – Ужгород: Закарпаття, 2007. – 224 с.
36. Бондар Ю.В., Головатий М.Ф., Сенченко М.І. Енциклопедія для видавця та журналіста / Ю. Бондар, М. Головатий, М. Сенченко. – Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. – 400 с.
37. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики: словарь/ Уклад. В.Т. Бусел. - К.: Перун, 2004. - 896 с.
38. Великий тлумачний словник сучасної української мови/ Уклад. В.Т. Бусел. - К.: Перун, 2005. - 1728 с.

39. Галич В.М. Семіотика інтертекстуальності публіцистичного тексту: соціально-комунікативна рецепція / В. Галич. – Рівне: ДЗ «Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка», 2015. – 120 с.
40. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. – К.: Знання, 2010. – 380 с.
41. Крижанівська О.І. Історія української мови. – К.: Академія, 2010. – 248 с.
42. Основи теорії масової комунікації і журналістики: навч. посібн. / за наук. ред. В.В. Різуна. – Київ: Центр Вільної Преси, 2010. – 258 с.
43. Полюга Л.П. Словник фразеологічних антонімів української мови/ Л.П. Полюга. - К.: Довіра, 2004. - 284 с.
44. Соколова С.О., Бирик С.П. Українська мова в сучасних засобах масової комунікації: проблеми культури мови, стилістики та соціолінгвістики / С. Соколова, С. Бирик // Українська мова. – 2014. - № 2. – С. 133-145.
45. Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Практикум / за ред. М.М.Фащенко. – К.: Академія, 2010. – 176 с.
46. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: підручник. – К.: Академія, 2010.- 408 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт «Український журнал «Art. Ukrain» // Режим доступу: <http://www.artukraine.com/>
2. Офіційний сайт «Для вчителів української мови» // Режим доступу: www.glazova.org.ua
3. Офіційний сайт «Українська мова» // Режим доступу: www.ukrainskamova.at.ua/
4. Офіційний сайт «Український Інтернет-месенджер» // Режим доступу: www.balachka.com/